

gasztosabb vereséget! A leggyönyörűbb paradoxon: tehetetlenség, mely új és új buzgalmat szül.

Ez volt a legnagyobb és a legdrágább ajándék, amit a könyvtártól kaptam — kicsiny ehhez képest az elolvasott könyvek sora. Igaz tartalmukat csak amazzal

nyerték el. Utolsó tisztelgést pedig hadd küldjek azoknak a köteteknek, melyek többsége az Eötvös Könyvtár „Nagy-könyvtárában” s leginkább az angol irodalom polcain sorakozik: az ártatlanoknak, melyek átlőtt és gránáttépte sebekkel bántva állanak őrhelyükön.

Művelődési szokások kialakítása a kisgyermekes családokban

Ezzel a címmel tartott tapasztalatcsere-vitát a Magyar Nők Országos Tanácsa és a Népművelési Intézet népművelők, könyvtárosok, óvónők és pszichológusok részvételével.

A megbeszélést megelőzően a Nótanács nagy mintavétellel családvizsgálatot végzett; ennek eredményei egyeztek az egybegyűlték tapasztalataival, melyek szerint a fiatal szülők számottevő hányada azért nem tud gyermekeivel foglalkozni, mert ehhez hiányoznak a megfelelő, otthonról magukkal hozott minták. A mai 25—30 évesek kisgyermekkorára a nagy társadalmi mozgások idejére esett, a dolgozó anyának is igen kevés ideje jutott a családra, és így sok esetben megszakadt a családi hagyományok láncja. Korábban az anyák a nemzedékről nemzedékre szálló bölcsődalokat, meséket adták tovább, ám a mai szülőnemzedék tagjai — bár idejük már volna rá — nem tudják a „dúdolókat”, a bölcsődalokat, nem ismerik a meséket, mondókákat, népi játékokat, és így nem képesek arra sem, hogy az anyanyelvi kultúra megalapozására használják fel a gyermekgondozás pótolhatatlanul értékes éveit. (Jóllehet az iskolában találkoztak a népköltészet alkotásaival, azok mégsem maradtak meg úgy emlékezetükben, mintha a családi hagyomány részei lettek volna.)

Az országszerte szaporodó kismama-klubok ezt a hiányt is igyekeznek pótol-

ni: értelmi síkon, utólag megadni azt, amit a családi nevelés érzelmi légköre elmulasztott.

A vita résztvevői sokféle kezdeményről hoztak hírt: Sásdon például a könyvtárban működik a kismama klub, itt varrni, kézimunkázni is tanítják az anyákat, közben a könyvtáros felolvas nekik, de ki is állítja az ajánlott könyveket. Dunakesziben az óvodások rendszeresen mesedélutánra viszik a könyvtárba, olykor a zenét tanuló kislányok „hangversenyt” is rendeznek számukra, s ezekre az alkalmakra szüleik is hivatalosak.

A könyvtári kismama-klubok vonzóak, inkább a látogatók elhelyezése okoz gondot, semmint a toborzásuk. Ezzel szemben a művelődési házak hasonló klubjaiba csak fáradságos szervezőmunka hozza össze a látogatókat, és igen jó előadókra kell megnyerni, hogy újra meg újra sikerüljön összegyűjteni őket. A „sok munka, kevés látogatás” némelykor el is veszi a népművelők kedvét ettől a tevékenységtől.

Könyvtárosok említették, hogy az anyák maguk jelentkeznek ötletekkel, kérésekkel. Például olyanokkal, hogy a terhesrendelőkhöz állítsanak ki néhány ajánlott könyvet, vagy osztogassanak röplap-bibliográfiákat, s hogy ez utóbbiakat a családokat látogató védőnők is terjesszék.

A könyvtárak közül már több készített ilyeneket (esetleg olvasópályázathoz

kapcsolva), csak az nem tisztázódott, hogy valójában mit is ajánljanak a fiatal anyáknak? Az ötletszerűen összeállított szépirodalmi jegyzékek nem sokat segítenek; az anyák iskolázottsága, műveltsége, szakmája, érdeklődése nagyon is eltérő. Egyedül az anyai helyzet teremtet közös nevezőt, tehát ehhez célszerű ajánlást adni. Mégpedig a gyakorlati tudnivalókon kívül olyan könyvekre is ráterelni a figyelmet, amelyek elősegítik a kulturális alapozást, a kisgyermek anyanyelvi, irodalmi, zenei, művészeti nevelését, hogy születésétől kezdve fogékonyra válják a művészi szép befogadására. Ennek az alapozó munkának a módszerrel igen sokszor még az értelmiségi nők sem ismerkedtek meg, még nekik is gondot okoz a mit, mennyit, hogyan kérdése. Pedig az ilyenfajta művelődés „a családi szimbíozist”, a családtagok közös fejlődését is munkálja, és miközben elősegíti az együtt töltött szabad idő értékes felhasználását, mélyíti az érzelmi kapcsolatokat mind a családtagok, mind pedig a gyermekek és a művészetek között.

A közösen művelődő család típusának elterjesztése érdekében az értekezlet résztvevői elhatározták, hogy további tapasztalatcsereket tartanak, és azt is, hogy a jó ötleteket és módszereket igyekezzenek a nyilvánosság útján közkinccsé tenni.

Bozóky Éva